

Početna Stranica > ... > Pokretanje Sudskog Postupka > Mirenje > Mirenje U Zemljama EU-a > Poland

Sadržaj omogućio

Poljska

Mirenje u zemljama EU-a

Poljska

Umjesto odlaska na sud, vrijedi pokušati sporove riješiti mirenjem. To je oblik alternativnog rješavanja sporova (ARS) u kojem izmiritelj strankama u sporu pomaže postići dogovor. I vlada i pravni stručnjaci u Poljskoj vrlo su svjesni prednosti mirenja.

Kome se obratiti?

U Ministarstvu pravosuđa je 2010. ustrojen odsjek nadležan za pitanja koja se odnose na mirenje, koji trenutačno djeluje u Odsjeku za žrtve zločina i promicanje mirenja (Wydział ds. Pokrzywdzonych Przystępstwem i ds. Promocji Mediacji) u okviru Odjela za međunarodnu suradnju i ljudska prava. Popratne informacije o aktivnostima povezanim s mirenjem mogu se pronaći na [web-mjestu Ministarstva pravosuđa \(Ministerstwo Sprawiedliwości\)](#).

Ministarstvo pravosuđa posljednjih godina posebnu pozornost posvećuje pitanjima povezanim s razvijanjem i popularizacijom mirenja i drugih oblika ARS-a u Poljskoj i povećanjem učinkovitosti pravosudnog sustava i njegove dostupnosti građanima.

Na inicijativu Ministarstva 2010. imenovana je mreža koordinatora za mirenje.

Na osam prizivnih sudova, svim regionalnim sudovima i u šest područja okružnih sudova trenutačno radi 120 koordinatora (sudaca, probacijskih službenika i izmiritelja).

Što se tiče savjeta i mišljenja, ministar pravosuđa surađuje sa Socijalnim vijećem za alternativno rješavanje sporova i sukoba (Społeczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów) (dalje u tekstu „Vijeće za ARS” - adresa e-pošte: adr_rada@ms.gov.pl), koje ima važnu ulogu u promicanju ideje mirenja i komunikacije između središnje države, pravosudnog sustava i izmiritelja.

Vijeće je prvi put imenovano naredbom ministra od 1. kolovoza 2005. kao tijelo koje ministra savjetuje o pitanjima u vezi s alternativnim rješavanjem sporova i sukoba u širem smislu. Postignuća Vijeća u prvom mandatu uključuju donošenje sljedećih dokumenata:

- [Etički kodeks poljskih izmiritelja \(Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich\)](#) (svibanj 2008.)
- [Norme za stručno usavršavanje izmiritelja \(Standardy Szkolenia Mediatorów\)](#) (listopad 2007.)
- [Norme za vođenje mirenja i postupke mirenja \(Standardy Prowadzenia Mediacji i Postępowania Mediacyjnego\)](#) (lipanj 2006.).

Vijeće za ARS imenovano je na drugi mandat naredbom ministra pravosuđa od 3. travnja 2009. (koja je izmijenjena naredbom ministra pravosuđa od 1. srpnja 2011.). Najvažniji je dokument koji je Vijeće pripremlilo u tom mandatu [Uspostava sustavnih promjena \(Założenia do zmian systemowych\)](#) (ožujak 2012.).

Vijeće se trenutačno sastoji od 23 predstavnika iz područja znanosti i izmiritelja s praktičnim iskustvom te predstavnika nevladinih organizacija, akademskih institucija i državnih tijela.

Ovlasti Vijeća prije svega obuhvaćaju izradu preporuka za pravila o radu nacionalnog sustava za alternativno rješavanje sporova i:

- prilagodbu sustava ARS-a zahtjevima zakonodavstva EU-a
- razvijanje jedinstvenog obrasca za mirenje u poljskom pravnom sustavu
- promicanje pridržavanja normi u postupcima mirenja
- promicanje mehanizama ARS-a kao načina za rješavanje sukoba nastalih između predstavnika pravosuđa i sudskog osoblja, službi za izvršavanje zakona i javnosti
- stvaranje institucijskog okruženja u kojem se omogućuje razvijanje posebnih oblika ARS-a
- provođenje ostalih *ad hoc* projekata za razvijanje mirenja u Poljskoj.

Postoji i velik broj nevladinih organizacija i poduzeća koji imaju važnu ulogu u promicanju mirenja i utvrđivanju njegovih internih normi. Te organizacije same donose svoje norme u pogledu stručnog usavršavanja, zahtjeva koje trebaju ispuniti kandidati koji žele postiti izmiritelji, načina mirenja, etičkih normi i dobre stručne prakse. Ta su pravila interna i odnose se samo na izmiritelje koji su članovi tih organizacija.

Među najvećim organizacijama su:

- [Poljski centar za mirenje \(Polskie Centrum Mediacji\)](#)
- [Udruženje izmiritelja u obiteljskopравnim predmetima \(Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych\)](#)
- [Nacionalno udruženje izmiritelja \(Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów\)](#)
- [Centar za mirenje organizacije *Partners Polska* \(Centrum Mediacji Partners Polska\)](#)
- [Poljsko udruženje za arbitražu \(Polskie Stowarzyszenie Sądownictwa Polubownego\)](#)
- [Centar za mirenje Donje Šleske \(Dolnośląski Ośrodek Mediacji\).](#)

Uz to, stručna tijela provode institucijske aktivnosti za promicanje mirenja. Među njima su:

- [Centar za mirenje Vijeća Vrhovne odvjetničke komore \(Centrum Mediacyjne przy Naczelnej Radzie Adwokackiej\)](#)
- [Centar za mirenje u trgovačkim predmetima Nacionalne udruge odvjetnika \(Centrum Mediacji Gospodarczej przy Krajowej Izbie Radców Prawnych\)](#)
- [Centri za mirenje regionalnih odvjetničkih udruga \(Okręgowa Izba Radców Prawnych\)](#)
- [Centri za mirenje regionalnih Vijeća javnih bilježnika \(Okręgowa Rada Notarialna\).](#)

Nevladine organizacije, u okviru svojih zakonskih dužnosti, i sveučilišta mogu imati vlastite popise stalnih izmiritelja (*stały mediator*). Informacije o popisima i centrima pružaju predsjednici okružnih sudova. Popise izmiritelja u kaznenim stvarima i u predmetima koji uključuju maloljetnike osiguravaju predsjednici okružnih sudova.

U kojim je područjima primjena mirenja dopuštena i/ili najčešća?

Sporovi se mirenjem mogu rješavati u brojnim područjima. U skladu s poljskim zakonima mirenje se može rabiti u sljedećim stvarima:

- građanskim
- trgovačkim
- iz radnog prava
- iz obiteljskog prava
- maloljetničkim
- kaznenim
- sudbeno-upravnim.

Iscrpni podaci o mirenju mogu se naći u [brošurama i letcima koje izrađuje i distribuira Ministarstvo pravosuđa](#).

Danas se mirenje najviše rabi u kaznenim i građanskim stvarima. U razdoblju od 2011. do 2012. najbrži rast broja predmeta koji su se rješavali mirenjem zabilježen je u području obiteljskog i trgovačkog prava.

Postoje li posebna pravila koja treba slijediti?

Mirenje je dobrovoljan način rješavanja sporova i sukoba i provodi se na temelju:

- sporazuma o mirenju (izvansudsko mirenje)
- odluke suda o upućivanju na mirenje (mirenje po uputi suda).

Ne odaberu li stranke izmiritelja, sud ima pravo s popisa osoba s odgovarajućim kvalifikacijama odrediti izmiritelja koji će sudjelovati u postupku. U kaznenim predmetima koji uključuju maloljetnike izmiritelja određuje sud.

Mirenje je, između ostalog, uređeno Zakonikom o građanskom i kaznenom postupku, Zakonom o predmetima koji uključuju maloljetnike i Zakonom o troškovima u građanskim predmetima. Podzakonskim propisima doneseni su instrumenti kojima se iscrpno uređuje postupak mirenja u pogledu određenih vrsta predmeta.

U pogledu maloljetnika, propisima se uređuju:

- uvjeti koje moraju ispuniti ustanove i osobe koje su ovlaštene voditi postupak mirenja
- registracija ustanova i osoba koje su ovlaštene voditi postupak mirenja
- stručno usavršavanje izmiritelja
- opseg i uvjeti pristupa izmiritelja spisu predmeta
- oblik i opseg izvješća o napretku i ishodu postupka mirenja.

Propisima o kaznenim stvarima utvrđuju se:

uvjeti koje moraju ispuniti ustanove i osobe koje su ovlaštene voditi postupak mirenja

- imenovanje i razrješenje ustanova i osoba koje su ovlaštene voditi postupak mirenja
- doseg i uvjeti pristupa ustanova i osoba ovlaštenih za vođenje postupka mirenja spisu predmeta
- način mirenja i postupak kojeg se valja pridržavati u postupku mirenja.

U obiteljskopравnim predmetima na izmiritelje se primjenjuju dodatni zahtjevi u pogledu njihova obrazovanja i iskustva (psihologija, osposobljenost za rad u nastavi, sociologija ili pravo i praktične vještine vođenja mirenja u obiteljskopравnim predmetima).

Provedbenim propisom utvrđuju se iznosi naknade i pravo izmiritelja na naknadu troškova u građanskom postupku (vidi u nastavku - Koliki je trošak mirenja?)

Informacije i stručno usavršavanje

Osnovne informacije o mirenju u Poljskoj mogu se pronaći na [web-mjestu Ministarstva pravosuđa](#), uključujući, između ostalog, izvratke iz pravnih akata povezanih s mirenjem, međunarodne pravne instrumente o mirenju i [dokumente i preporuke koje sastavlja Vijeće za ARS](#), te elektroničke verzije plakata objavljenih u svrhu promicanja ideje mirenja. [Objavljuju se i najnovije informacije o radu na promicanju mirenja](#) i o radnjama koje se na nacionalnoj i regionalnoj razini poduzimaju u vezi s Međunarodnim danom rješavanja sporova. Na tom [web-mjestu](#) navode se i [informacije, prijevodi i primjeri dobre prakse iz drugih zemalja](#).

Mirenje je uključeno u opće pravno obrazovanje i izobrazbu tužitelja i sudaca, a i u programe za stručno usavršavanje tužitelja i sudaca u [Državnoj školi za suce i tužitelje \(Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury\)](#).

Stručno usavršavanje koordinatora za mirenje provedeno je po nalogu Ministarstva pravosuđa radi pripreme koordinatora za mirenje u sljedećim područjima: komunikacije, upravljanje timom i rad s izmiriteljima.

Izmiritelji sami odabiru tečajeve koje nude centri za mirenje, sveučilišta i druga tijela.

Ministarstvo pravosuđa vodi statistiku o mirenju, uključujući o:

- broju predmeta koje je na mirenje uputio sud
- broju postignutih nagodbi
- uvjetima nagodbi (za mirenje u kaznenim stvarima i u predmetima koji uključuju maloljetnike)
- broju izvansudskih postupaka mirenja (za mirenje u građanskim stvarima)

U razdoblju od 2011. do 2012. u okviru projektnih aktivnosti na sudovima, u sjedištima pokrajinskih policijskih uprava i centrima za mirenje distribuirali su se vodiči, letci i brošure s informacijama o različitim vrstama mirenja i njihovoj uporabi u praksi. Na televiziji, radiju i putem plakata provedena je kampanja kako bi se javnost informirala o mirenju. Ministarstvo pravosuđa redovito ažurira i distribuira brošure, letke i obavijesti priložene uz postupovne dokumente i plakate koji su besplatno dostupni i na [web-mjestu Ministarstva](#).

Poljska već pet godina slavi Međunarodni dan rješavanja sporova, a ministar pravosuđa organizira nacionalnu konferenciju posvećenu toj temi. Osim toga, u mnogim gradovima na regionalnoj i lokalnoj razini održavaju se deseci manjih konferencija, događanja, seminara i rasprava kako bi se obilježio taj dan.

Koliki je trošak mirenja?

Informacije o mirenju besplatno distribuira Ministarstvo pravosuđa. [Istraživanjem](#) se pokazalo kako je mirenje isplativije od sudskog postupka.

U kaznenim stvarima i u predmetima koji uključuju maloljetnike stranke ne plaćaju troškove mirenja – ti troškovi podmiruju se sredstvima iz državne blagajne. Opće je pravilo da u ostalim vrstama predmeta naknada ovisi o dogovoru između izmiritelja i stranaka. Međutim, izmiritelj može pristati mirenje voditi *pro bono*.

U građanskim stvarima, troškove snose stranke. Uobičajeno je da svaka stranka plati polovicu troškova, osim ako se dogovore drukčije. U postupcima mirenja koji se pokreću na temelju sudske odluke, izmiriteljeva naknada u neimovinskim sporovima iznosi 60 PLN (približno 15 EUR) za prvo ročište te 25 PLN (približno 6 EUR) za svako sljedeće ročište. Odnosi li se postupak na imovinu, izmiriteljeva naknada iznosi 1 % vrijednosti predmeta spora (ne manje od 30 PLN (približno 7,5 EUR) i ne više od 1 000 PLN (oko 250 EUR)). Izmiritelj ima pravo i na naknadu troškova (primjerice za podmirenje troškova korespondencije, telefonskih razgovora i najma sobe). Troškovima se dodaje i PDV.

Ako je u postupku mirenja postignuta nagodba, 75 % sudskih pristojbi vraća se stranci koja je predmet iznijela pred sud. U postupcima za razvod ili rastavu braka, nadoknađuje se 100 % iznosa pristojbi.

U izvansudskim mirenjima visinu izmiriteljeve naknade i naknade njegovih troškova određuje centar za mirenje ili se stranke o njima s izmiriteljem dogovaraju prije početka mirenja. Stranke ne mogu biti oslobođene plaćanja troškova izmiritelja čak i ako su oslobođene plaćanja sudskih pristojbi. Izmiritelj se može odreći svoje naknade u objema vrstama mirenja (u sudskom i izvansudskom postupku).

Je li moguće izvršiti sporazum postignut mirenjem?

U građanskim stvarima, ako su stranke postigle nagodbu, ona se dodaje zapisniku. Izmiritelj stranke obavješćuje kako potpisivanjem nagodbe daju suglasnost za njezino podnošenje sudu na potvrđivanje. Zapisnik s nagodbom izmiritelj prosljeđuje sudu, a primjerak zapisnika šalje strankama. Sud bez odlaganja provodi postupak za potvrđivanje ili daje izjavu o izvršivosti nagodbe iz postupka mirenja. Sud će odbiti potvrditi nagodbu ili dati izjavu o njezinoj izvršivosti, u cijelosti ili djelomično, ako je nagodba u suprotnosti sa zakonom, protivna dobrim običajima, ako joj je svrha izbjegavanje zakona, ako je zbujujuća ili sadržava proturječnosti koje su u suprotnosti sa zakonitim interesima zaposlenika. Nagodba iz postupka mirenja koju je sud potvrdio i proglasio izvršivom ima pravnu valjanost sudske nagodbe i može se izvršiti.

Obiteljskopравни predmeti obuhvaćeni nagodbom mogu se odnositi na mirenje bračnih drugova, utvrđivanje uvjeta rastave, pitanja koja se tiču roditeljskog prava, kontakte s djecom, zadovoljenje obiteljskih potreba, uzdržavanje i alimentaciju te na imovinska i stambena pitanja. Nakon rastave roditelja ili bračnih drugova moguće je postići dogovor i o stvarima kao što su putovnica, odabir djetetova obrazovanja, kontakti s ostalim članovima obitelji i upravljanje djetetovom imovinom.

U građanskim stvarima početkom mirenja prekida se rok zastare.

U kaznenim predmetima i predmetima koji uključuju maloljetnike, nagodba postignuta mirenjem ne zamjenjuje sudsku presudu i za sud nije obvezujuća, međutim, sud bi na okončanju postupka trebao poštovati sadržaj te odluke. Uvjetima nagodbe može biti obuhvaćeno sljedeće: formalna isprika, odšteta za materijalnu i nematerijalnu štetu, društveno koristan rad, obveze prema stranci koja je pretrpjela gubitak, obveze prema društvu u cjelini itd.

■ Posljednji put ažurirano: 16/09/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim

verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.